

Beers 19 Juli 1945

RENÉ SMEETS

Waarde Berkman,

Het verheugt my te vernemen, dat jy en je gezin het goed maken en ook al de moeilykheden van de laatste jaren goed zyt te bevengekomen. Ook wy, hier in Beers, waar we al op de eerste dag bevryd waren, maken het uitstekend; ik heb eenige moeilykheden gehad in verband met lasterlyke suggestie's, waar men my al vanaf de Meidagen van 1940 mee heeft vervolgd. Je zult er waarschyntlyk weinig van weten, doch, toen wy gezamenlyk al die moeilykheden van die zware dagen hebben weten te boven te komen, zyn er menschen geweest in Gennep, die beweerden my gezien te hebben met Duitsche Officieren; dat daardeor de brug niet in de lucht was gevlogen; dat myn eigen manschappen my hadden neergeschoten wegens verraad en dergelyke fraaigheden meer. Ik weet, dat ik een beroep zou kunnen doen op de menschen, die onder my gediend hebben, om een duidelyk getuigenis te hebben tegen deze onzin. De Majoor Grefocoeur, met wien ik voortdurend eenig contact heb bewaard, door middel van wat bruikbare dingen via het Rode Kruis, schreef my een uitvoerige brief over zyn kampervaringen.

Ik bewaar aan onze Compagnie nog altyd zeer prettige herinneringen en ik meen ook te mogen denken, dat dit omgekeerd zoo zal zyn, daar wy van beide zyden onze best hebben gedaan onze plichten goed te doen.

Intusschen heb ik alle onaangenaamheden met de noodige Christelyke blymoedigheid op my genomen en is myn vrede des harten, die een der grootste goederen is in deze bewegende tyden, allerminst gesterd.

In Januarie van dit jaar is ons tweede kindje, nu de stamheuder, geboren.

Nu even over je vraag: je weet wellicht, dat ik als ontwerper en artistiek leider verbonden ben aan de Sierkeramische werkplaatsen van de N.V. Russell-Tiglia in Tegelen; wy zyn daar juist specialisten in alle mogelyke dingen op gebied van monumenten (voor kerkhoven-altaren-gedenksteenen-groote beelden e.d.) Tevens worden in de fabrieken van dat concern alle mogelyke andere materialen gemaakt om zoo'n monumentje of monument op te bouwen (glazuursteen-bepaalde vermsteenen etc.)

Je bent dus toevallig by my wel aan een goed adres; gezamenlyk met myn vriend Albert Meertens (een der meest bekwame Limburgsche beeldhouwers), die de leiding heeft over de afdeeling plastieken e.d. zouden we dus zoo'n monument in zyn geheel kunnen vervaardigen.

De kwestie zou nu zyn: waar moet het monument komen?

hoe is de situatie?

zou je daarvan een maattekening en plattegrond kunnen doen maken (heel eenvoudig)

Bedenk by zoeiets, dat er nogal eenige tyd overheen gaat, voordat een dergelyk werk gereed kan zyn, daar het drogen etc. veel tyd in beslag neemt.

Meerdere dergelyke dingen zyn op het oogenblik in bewerking.

Mogelyk kom ik eind van deze maand in Geleen (eigenlyk Lutterade), by een kennis van me, Frans Peels; we zouden dan wellicht eens kunnen praten.

Intusschen kunnen we per post toch reeds een en ander voorbereiden.

Om een ontwerp gereed te maken zou het dan nodig zyn eenig inzicht te hebben omtrent ligging en situatie; verder omtrent aantal namen en eventuele tekst, die op het ontwerp zou moeten worden aangebracht (niet al te veel!)

Zyn er bepaalde idee's omtrent de voorstelling?

Zyn er wellicht nog andere byzonderheden, welke van belang zouden kunnen zyn voor de ontwerper. Ik stel me voor, dat het meest zal zyn een royaal monument, opgebouwd uit mooie kleine handvermsteen, al of niet verglaasd, waarin een domineerende voorstelling, die de gedachte uitdrukt en apart op een plaat de namen der gevallenen.

*met hartelijke groeten
René Smets*

Beers 8 October 1945

Waarde Berkman,

Ik doe je hierby toekomen de schets voor het monument, dat door my, in samenwerking met de beeldhouwer Albert Meertens, welke ook als medewerker aan de werkplaatzen van Russel-Tiglia is verbonden, is ontworpen. Wy zyn er van uit gegaan, dat we een eenvoudig, doch waardig monument moesten maken, niet pompeus en sentimenteel, niet met veel vlaggen en klauwende leeuwen en dergelyke leege, niets-zeggende dingen; een monument, dat in zyn eenvoud en oprechtheid klare taal spreekt over het offer en de stryd; de gevallen Limburgsche soldaat gaf zyn leven in eenvoud met de zekerheid van de eeuwige belooning. Daarom ook is het beter, dat we in Limburg dingen maken, welke hiervan spreken en niet juist in dat opzicht neutraal zyn en ook kunnen staan in Amstelveen en Zwolle. Onze oorlogsmonumenten behoeven hun grootheid en schoonheid niet te vinden in uitbundige vormenweelde, noch in massale materiaaldemonstratie's. Onze jongens stierven in prachtige eenvoud en schone plichtsbetrachting; holle pralery en dikdoenerig vertoon (waarvan we juist nu de buik zoo vol hebben), was hun vreemd. laten we dus hun nagedachtenis niet besmeuren met pralery. Indien pralery wenschelyk geacht wordt, kan dit nog altyd gebeuren in de tuinen der ydelheid, die tegenwoordig de functie der vroegere kerkhoven trachten te vervullen; daar is toch niets meer te bederven. Maar laten wy de gevallen monumenten, die in ons midden zullen verryzen, vry houden van menschelyke opschik. Wy moeten dit ook doen naar eigen aard en traditie, omdat de godsdienstige volksziel dit zoo schoon kan en dit toont in de bescheiden vertrouwelyke wegkapelletjes, kleine eenvoudige dingen aan de rand van de weg, gewyd aan een of andere soldatenheilige, zooals Sint Sebastiaan, Jeanne d'Arc of Sint Victor en het thebaansch Legioen; Sint Ignatius, Sint Martinus en niet het minst Sint Joris. Kapelletjes en monumenten, die niet alleen de dood der soldaten herdenken, doch die de voorbygangers tevens herinneren zullen aan hun onsterfelyke zielen en de Eeuwigheid. Hierover dus genoeg. Nu over de kosten; het wordt dus een behoorlyk, flink monument, waarvan het eigenlyke deel zonder de trappen ongeveer 4 meter breed is; alleen het bovendeel, zonder de trappen dus, wordt door ons geleverd. Het opmetselen van het monument kan ter plaatse door iedere bekwame metselaar gebeuren en kan dus Uwe zaak zyn, waarby natuurlyk toezicht door ons wel mogelyk is. Beplanting e.d., verdere afwerking van de omgeving zult U moeten overlaten aan de gemeentedienst der beplantingen, die daar wel vaklieden voor zullen hebben. De prys van het door ons te leveren gedeelte, vrachtvry ter plaatse en onder myn toezicht opgebouwd zal moeten bedragen fl. 1450.00 Met beste groeten, ook aan de heer Salden,

Correspondentie aan
mijn adres.

René Smeets

Beers 7 Mei 1946

Waarde Berkman,

Ik dank je voor je uitvoerige verklaring, welke my uiteraard geheel bevredigt; nog steeds, ondanks de vele lessen in de afgelopen jaren en ondanks de vele onaangename ervaringen, welke ikzelf in dit opzicht heb gehad, is de mensch geneigd, zonder controle in te gaan op verhalen, welke een schyn van waarheid hebben.

Wil my dus deze lichtgeloovigheid, met de al te snelle reactie vergeven; ik vind het jammer, maar ik hoop, dat met deze eerlyke verklaring de zaak is afgedaan.

Nogmaals wil ik herhalen, dat het jullie natuurlijk volkomen vry staat in dezen te handelen, zooals je wilt; echter bemerk ik wel in je schryven, dat verschil van inzicht en een slecht voorlichting toch dingen zouden kunnen doen ontstaan, welke naderhand betreurd zouden worden. Intusschen is er een officieele Stichting ontstaan, welke ieder ontwerp moeten keuren, alvorens tot uitvoering mag worden overgegaan. Hierin hebben zitting voor Limburg: Charles Vos, de architecten Peutz uit Heerlen en Kayser uit Venlo en nog iemand; ik acht het nu nog onwaarschynlyk, dat een kitschig ontwerp tot uitvoering zou komen.

Je hebt een en ander wellicht zelf in de bladen gelezen en je zou er je nut mee kunnen doen. Ik wacht dan verder rustig je eigen berichten af en ga met iedere beslissing accoord, indien er maar voor gezorgd wordt, dat er iets moois tot stand wordt gebracht. Indien jullie meer geld ter beschikking zouden hebben gekregen, ben ik niet ongeneigd een nieuw, iets ryker of grooter ontwerp te maken.

Met beste groeten en tot ziens

Rene Jmeis -